

**การบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร
SCHOOL ADMINISTRATION AND STUDENT MORAL'S DEVELOPMENT IN
BASIC EDUCATION SCHOOL UNDER SAMUTSAKHORN EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE**

นาวิน เหมือนแสง¹

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร 2) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร และ 3) การบริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิคคผลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ 2) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการหลบหลีกการลงโทษ หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม หลักการแสวงหารางวัล และความพอใจ หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หลักการทำตามคำมั่นสัญญา และหลักการยึดอุดมคติสากล 3) การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา/การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) administration in basic education school under Samutsakhorn Educational Service Area Office 2) Student's Moral Development in basic education schools of Samutsakhorn Educational Service Area Office and 3) administration and students' moral developmental in basic education school under Samutsakhorn educational service area office. The samples consisted of 86 basic educational schools. The respondents were school directors, assistance directors or acting assistance directors and teachers with the total number of 344. The instruments was a questionnaire about administration based on the framework of basic education juristic person published by the office of education jurisdiction area Ministry of Education 2003 and moral developmental based on theory of moral development of Lawrence Kohlberg. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research finding revealed that 1) administration in basic education schools under Samutsakhorn Educational Service Area Office was at a high level in overall and individual aspect by ranking from the highest to the lowest as budget administration, general administration, personal administration and academic administration, 2) students' moral development in basic education schools in Samutsakhorn Educational Service Area Office was at a high level both in overall and individual aspect by ranking from the highest to the lowest as obedience and punishment orientation, authority and social-order maintaining orientation, self-interest orientation, interpersonal accord and conformity, social contract orientation and universal ethical principal, and 3) school administration relates student's moral development in basic education school under Samutsakhorn Educational Service Area Office.

Keywords: Administration / Moral Development

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 79 ข้อ (3) และ (4) ระบุว่ารัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้บริหารถือเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไปตลอดทั้งควรจะมีจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีซึ่งจะส่งผลไปยังการจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการศึกษาและดำเนินการตามแนวภารกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทย ทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และ มีความสุข”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร
2. เพื่อทราบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร
3. เพื่อทราบการบริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

ข้อคำถามของการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครอยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครอยู่ในระดับใด
3. การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับปานกลาง
2. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับปานกลาง
3. การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

- 1) การจัดเตรียมโครงการวิจัย
- 2) การดำเนินการวิจัย
- 3) รายงานผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวม โรงเรียนละ 4 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของนางประภาศิริ สุรพันธ์ ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนโดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg

มาสร้างเป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของพรตนนท์ เพชรวิวรรณ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิจัยในการครั้งนี้คือ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร สรุปข้อค้นพบการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวิชาการ
2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักการหลบหลีกการลงโทษ หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม หลักการแสวงหารางวัลและความพอใจ หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หลักการทำตามคำมั่นสัญญา และหลักการยึดอุดมคติสากล
3. การบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมและรายด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.01

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพแท้จริงซึ่ง

เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จึง
อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม
และรายด้านและรายข้อ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการ
บริหารงานที่คล่องตัวทำให้สามารถมีการบริหารและ
จัดการที่คล่องตัว ทำให้สามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ
มีการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง
ไม่ว่าจะเป็นงานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งาน
ด้านบริหารงานบุคคล และงานด้านบริหารทั่วไปเพื่อ
ตอบสนองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
ไปยังหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ สถานศึกษานั้นเอง ผู้บริหารและ
ครูมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการ
บริหารงานทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไปในทิศทางเดียวกัน
สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ ชาญอักษรที่ศึกษา
ความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยรวม 4 ด้าน
คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล
และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า มีความพร้อมเป็นส่วน
ใหญ่ ในการบริหารสถานศึกษามีขอบข่ายและภารกิจที่
ผู้บริหารต้องวางแผนจัดกำลังคน มอบหมายงานที่
เหมาะสมให้กับผู้ปฏิบัติ ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้อง
ควบคุมให้งานต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใน
สภาพปัจจุบันสถานศึกษามีภารกิจในการจัดการศึกษา
เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม
ทำให้ผู้บริหารต้องมึบทบาทในการบริหารงานทุกด้าน ไม่
ว่าจะเป็นด้านวิชาการ การจัดหางบประมาณ เพื่อ
สนับสนุนให้ภารกิจต่างๆ สามารถดำเนินไปได้
ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำและตัดสินใจในการ
พัฒนาบุคลากร มอบหมายงานที่เหมาะสมกับ
ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
สูงสุดกับงาน และในขณะเดียวกันสถานศึกษาจะต้อง
จัดสรรทรัพยากรสำหรับดูแลด้านอื่นๆ เช่น สวัสดิการ
สำหรับดูแลครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังมีภารกิจต่างๆ

ที่ผู้บริหารต้องดำเนินการตามคำร้องขอหรือการ
ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น
สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หรือการประสานงานกับกระทรวงอื่นๆ ซึ่งภารกิจเหล่านี้
ถือเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบขับเคลื่อนให้งาน
ต่างๆดำเนินไปได้ ซึ่งภารกิจเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการ
บริหารงานด้วยวงจรเดมมิง (PDCA) ที่ได้กล่าวว่า
ผู้บริหารมีหน้าที่หลักในการบริหารงานทุกด้านและต้อง
ดำเนินการ อย่างถูกต้องโปร่งใสสอดคล้องกับงานวิจัยของ
กิตติศักดิ์ ชาญอักษร ที่ศึกษาความพร้อมในการบริหาร
สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการ
บริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการ
บริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป มีความ
พร้อมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการบริหารสถานศึกษาต้องได้รับ
การร่วมมือจากทุกฝ่ายจากบุคลากรซึ่งต้องประสานงานกับ
ผู้ปกครองและชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโอนิกา
เดนิสและคณะ (Onika Denise and other) ที่กล่าวว่าการมี
ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนเป็นปัจจัยที่มี
ความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้
รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแชปแมนและซีเบิร์ก
(Chapman and Seeborg) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองและประเมินผลการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาความสำเร็จของนักเรียนและความสำเร็จในการ
บริหารโรงเรียน

เมื่อพิจารณาการบริหารงานด้านงบประมาณ
พบว่ามีความละเอียดมากที่สุด อาจเป็นเพราะการบริหาร
งบประมาณมีความละเอียดอ่อน ประกอบกับต้องมีการ
ตรวจสอบและรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่าง
ชัดเจน สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีนโยบายการดำเนินงาน
อย่างชัดเจน โดยมีการวางแผนในการออกแบบระบบงาน
ธุรการอย่างเป็นระบบวางแผนกลยุทธ์หรือพัฒนาระบบ
แผนระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา แผน
เสนอของบประมาณด้วยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน
ของสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจน

ต้นทุน อีกทั้งมีการสนับสนุนการทำงานแบบลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนโดยนำเทคโนโลยีทันสมัยและเหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงานและมีการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจโครงสร้างตามสายงาน แผนงาน โครงการ การเบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆของสถานศึกษาให้เป็นไปตามงบประมาณประจำปี มีการตรวจสอบ กำกับติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณ และผลการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน จัดทำทะเบียนคุณทรัพย์สินที่เป็นวัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันส่งเสริมให้จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมดังที่สเตดริ (Stedry) ได้ให้แนวคิดว่างบประมาณเป็นแผนการเงินที่ใช้เป็นรูปแบบสำหรับการปฏิบัติการในอนาคตและเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติการเหล่านั้นอันเป็นกิจจะลักษณะแสดงถึงการให้ ทรัพยากร แรงงาน วัสดุ และอื่นๆ และกุลิก (Gulik) ซึ่งแนวคิดว่าการวางแผนหรือโครงการการเงินหรือตรวจสอบบัญชีต้องทำด้วยความรอบคอบและรัดกุม

ด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยรองลงมาโดยภาพรวมอาจเป็นเพราะด้านการบริหารงานทั่วไปมีความเกี่ยวพันถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในสภาพที่มั่นคงและปลอดภัย การกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานในสถานศึกษาอื่น การจัดให้มีการบริหารข้อมูลข่าวสาร และบริการอื่นๆแก่สาธารณะชนตามความเหมาะสม การจัดให้มีเครือข่ายการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาทั้งในและนอกสถานที่โดยต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความมุ่งมั่น มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษามีการจัดการองค์กร โครงสร้างระบบบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนที่หลากหลายและมาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาธรรมชาติเต็มตามศักยภาพซึ่งอาจเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้คุณภาพมาตรฐานการบริหารงานที่มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546

ด้านการบริหารงานบุคคลพบว่ามีค่าเฉลี่ยรองลงมาซึ่ง มีความเป็นไปได้ว่าสถานศึกษาเห็นความสำคัญเกี่ยวกับสภาพการทำงานภายในสถานศึกษา โดยเริ่มจากจิตใจของบุคลากรเป็นสำคัญจึงดำเนินการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน อีกทั้งผู้บริหารได้รับมอบอำนาจให้แสดงบทบาทเต็มที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการต่างๆให้แก่บุคลากรอย่างรวดเร็ว ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย การรักษาวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การออกจากราชการให้บุคลากรทราบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาเจตคติของบุคลากรสอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ สุภโสภณที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาของรัฐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผน อัตรากำลังคน และกำหนดตำแหน่งไว้ล่วงหน้าให้เหมาะสมกับอัตราส่วนของครูต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครู จำนวนครู แผนการจัดชั้นเรียน เป้าหมายและวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โรงเรียนดำเนินการโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามความรู้ ความสามารถและความถนัดหรือเสนอความต้องการไปยังหน่วยงานดำเนินการให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรอยู่เสมอ

ด้านวิชาการพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแม้จะเป็นภารกิจหลักที่เปรียบเสมือนหัวใจหลักของสถานศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก แต่ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษากลับมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดซึ่งอาจเป็นไปได้ว่างานด้านอื่นๆสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการดำเนินการอย่างคล่องตัว มีงานวิจัยของแอคที (Agthe) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในด้านวิชาการพบว่า ผู้บริหารต้องปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นหมู่คณะ มีการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ผู้บริหารมีส่วนประสานงานในการสั่งการและพัฒนาหลักสูตร และ

กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลัก ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ดังที่บังอร สาคลาไคล ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษา ระบบบริหารจัดการจากเดิมที่เน้นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางไปสู่การบริหารแบบกระจายอำนาจตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมคคาที (McCahey) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในนิวเจอร์ซีย์ พบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหาร และผู้ช่วยวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ ทั้งนี้ลงความเห็นว่าคุณครูโรงเรียนสมควรมีบทบาทควรรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ อาจเป็นเพราะครูได้เล็งเห็นความสำคัญในการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ ทั้งในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ในด้านต่างๆควบคู่ไปกับการประเมินผลการเรียน การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมขึ้นเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปลุกฝังเจตคติดังกล่าว ซึ่งผู้บริหารต้องตระหนักและมีบทบาทสำคัญที่สุด และต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งครู นักเรียน

ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาครูให้นำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนตลอดจนให้มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนา ดังที่เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวว่าจริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมทางสังคมโดยมีหลักการของตนเองซึ่งเกิดจากความเข้าใจในหลักแห่งความยุติธรรม หลักของการแลกเปลี่ยน ตอบแทนกันทางความดี และการเคารพปฏิบัติต่อกันในฐานะที่มนุษย์มีความเท่าเทียมกัน และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของลอว์เรนซ์ โคห์ลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) ที่ได้กล่าวถึงจริยธรรมว่ามีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไปแต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ไม่มีข้อขัดแย้ง จึงเป็นการเคารพต่อสิทธิ ข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ขณะที่ อริชา แดงจำรูญ ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครพบว่า หลักการและเหตุผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมคือเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีงามให้นักเรียนมีคุณธรรม เป็นคนดีมีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรตนนท์ เพชรวิวรรณ์ ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมนั้นครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนต้องเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนเป็นหลัก ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น ดังที่บูโต (Buteau) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมในชั้นเรียนเกรด 8 ในรัฐบอสตัน สหรัฐอเมริกา พบว่าหน้าที่สำคัญของครูมี 2 ส่วน คือ 1. อบรมสั่งสอนช่วยเหลือให้นักเรียนเป็นคนมี

ความชาญฉลาด 2. มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเทอสตัน (Thurston) และเบิร์กลี่ (Bergley) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรักษาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนชนบทอันแสนสงบสุข พบว่า การดูแลจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมให้นักเรียนให้ปลอดภัย พัฒนานักเรียนให้มีความรับผิดชอบ และร่วมกับชุมชนในการรักษาคุณธรรมจริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของครานลีย์ (Cranley) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติในด้านจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาในชุมชนเมืองของประเทศไทย การประพฤติดุปฏิบัติทางด้านจริยธรรมของนักเรียน ควรประกอบด้วยมาตรการที่ใช้ในการอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน 4 ด้าน คือ 1. การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร 2. การสอนจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการสอนที่ต่อเนื่อง 3. การสอนจริยธรรมโดยกำหนดกฎระเบียบของห้องเรียน 4. การสอนจริยธรรมโดยดำเนินตามนโยบายและระเบียบของทางราชการ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนและให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายให้ดำเนินการในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นไปได้อย่างดีซึ่งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญโดยให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ดังที่เจ็จันท์ สถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุขาภิรมย์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหลักการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ สรุปว่าหน่วยงานองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา องค์กรด้านสื่อสารมวลชน และสื่อต่างๆ ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของชุมชนและสังคม

3. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครเนื่องจากระบบการบริหารงานตามการบริหารงาน 4ฝ่าย ตามแนวทางการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลเป็นระบบและมีคุณภาพทำให้ผลการวิจัยโดย

ภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยงานด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นการทำงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทั้งในรายข้อย่อยอื่นๆจัดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ โดยมีการเบิกจ่ายอนุมัติและโอนเงินงบประมาณ มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานมีการเบิกจ่ายอนุมัติและโอนเงินงบประมาณ มีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งในรายข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแต่ละโรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะร่วมวางแผนนโยบายและดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในรายข้อย่อยอื่นๆอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านธุรการ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งปัจจุบันนับว่าพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ด้านการบริหารงานบุคคลเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับบุคลากรซึ่งเป็นกำลังสำคัญหลักในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งในรายข้อที่จัดอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และรายข้ออื่นที่จัดอยู่ในระดับมาก คือ มีการวางแผนอัตรากำลัง และมีการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ในด้านวิชาการแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ก็จัดอยู่ในระดับมาก ในรายข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งสองด้านเป็นภารกิจหลักทางด้านวิชาการ ในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนซึ่งผู้วิจัยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของโคลบลเบิร์ก (Kohlberg) ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกรายด้านและรายข้อ ซึ่งเป็นที่พอใจว่าโดยส่วนมากแล้วผู้เรียนยังมีคุณธรรม จริยธรรม แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารก็ควรเล็งความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน

ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต เพราะเป็นสิ่งที่ควบคุมจิตใจของคนให้เป็นคนดี ช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขไม่นำความรู้ไปใช้ในทางเสียหายและมีสติควบคุมใจไม่ให้กระทำการที่ผิด ชั่วร้าย สิ่งที่เป็นบาป อุกุศล โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก เพราะกิจกรรมที่น่าสนใจจะเป็นสิ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักธรรมต่างๆ ที่สำคัญในพระพุทธศาสนา ด้วยความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ควบคู่กับการฝึกอบรมจิตด้วยกิจกรรมต่างๆ โดยมีกระบวนการทางเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับวัยที่จะเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนกลั่นในจิตใจทำให้เยาวชนรุ่นใหม่เป็นผู้รู้และมีคุณธรรมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรจัดระบบการบริหารงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะการบริหารงานโครงการในแต่ละโครงการงบประมาณเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ การบริหารงานงบประมาณจึงควรมุ่งเน้นความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละโครงการซึ่งมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนควบคู่ไปกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควรมุ่งเน้นการวิจัย

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการคัดกรองผู้เรียน และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีส่วนอย่างมากในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและทำให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำเครื่องมือและนำมาทดลองใช้ในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน และเพิ่มขีดความสามารถของครูในการทำวิจัยด้วยวิธีการอันเหมาะสมโดยนำบุคลากรจากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ หรือผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ องค์กรคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือครูที่มีผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับและนำผลงานวิจัยมาเผยแพร่ให้ครูได้ลงมือปฏิบัติงานและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง น่าจะเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารและครูร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียน และควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นอันดับแรก ควรมีมาตรการแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่มีปัญหาในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตในสังคม ควรมีโครงการต่างๆ เพื่อรองรับและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียน
2. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547.

กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ. การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2547.

กิตติศักดิ์ ชาญอักษร, ความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

ทีม สภาร่างรัฐธรรมนูญ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2550.

นงลักษณ์ สุขโสภณ, สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาของรัฐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

ประภาศิริ สุรพันธ์. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านการบริหารและการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

พรตพันธ์ เพชรวิวรรธน์, การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

อภิชา แดงจำรูญ, การศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

Andern C. Stedry , Budget: Definition and Scope, in Public Budgeting and Finance, 84-99. edited by Robert T. Golembiewski Itasca, 3: Peacock Publishers, 1968.

Denise Onikama and other, Family Involvement in Educatuion: A synthesis of Research for Pacific Educators (online) Elementary-Secondary Education: School in Hawaii Distance Education 6 (1998), abstract.

E. Gerard Buteau, Discourse of Moral Issues In a Third Grade Classroom in Elementary Schools, Public Education, Ethics, Boston: UMI, 1998.

Kolberg L. Development of Moral Character and Moral Ideology Connecticut: Connecticut Printer Inc., 1964.

Laurel Chapman and Vilma Seeberg, Multicultural Educational Change: The Simplicity of Enaction a Vision, Egruity and Choice 10, 3 (Spr.1994): 45-53

Linda P. Thurston and Terry R. Berksley, Morality and the Ethic of Care: Peaceable Rural School, Caring Rural Communities, Dissertation Abstracts International, 1998.

Luther Gulick, Papers on the Science of Administration. New York: Institute of Public Administration, 1973.

Mary Elizabeth. Cranley, Tessaan School: The Moral Life of a Thai Primary School, Dissertation Abstract International. 64, 5 (November 2003): 1531-A.

Robert R. Agthe, The Elementary Principles Perceptions of Their own and Teachers Role in Curriculum Decision Making, Dissertation Abstract International 24,3 September 1980